

# Resultattavla för klimatanpassning – sammanfattning:

Sverige

## **Ansvarsfriskrivning**

Texten utgår från resultattavlan i kommissionens arbetsdokument SWD(2018) 460 som åtföljer utvärderingen av EU:s strategi för klimatanpassning. Om du vill hänvisa till kommissionens analys från juni 2018 bör du använda den fullständiga versionen i arbetsdokumentet.

## **Generella framsteg**

Sverige har haft en positiv start med klimatanpassningsarbetet och det finns både politisk vilja och finansiella resurser för ändamålet. Sveriges klimatanpassning är fördelat mellan många nivåer av beslutsfattande och över många administrativa sektorer. Varje aktör har ansvar för klimatanpassning inom sitt ansvarsområde. Miljö- och energidepartementet har det övergripande ansvaret för att samordna regeringens arbete med klimatanpassning. I och med den nya, nationella strategin för klimatanpassning tas nu nya mekanismer för ansvarsfördelning och koordinering i bruk. Sveriges regering har nyligen godkänt landets första nationella strategi för klimatanpassning, vilken beskriver mekanismer för koordinering, övervakning, utvärdering och uppföljning. Arbetet med klimatanpassning är generellt positivt, men ett mycket viktigt steg är det konkreta verkställandet, speciellt på kommunal nivå, där mycket av ansvaret, inklusive ansvaret för fysisk planering, ligger.

## **Anpassningsstrategier**

Sveriges regering godkände i mars 2018 landets första nationella strategi för klimatanpassning<sup>1</sup>. Strategin trädde i kraft vid godkännande och verkställandet av strategin har påbörjats. På regional nivå finns det inga anpassningsstrategier, men i samtliga län finns det anpassningsplaner, som innehåller strategiska element.

## **Anpassningshandlingsplaner**

Det finns ingen nationell anpassningsplan. Istället finns regionala anpassningsplaner som omfattar 100% av landets befolkning och baserar sig på klimatkonsekvensanalyser. Dessa planer har godkänts av länsstyrelserna, som en del av verkställandet av ett regeringsuppdrag år 2013.

32 nationella myndigheter har, genom en förordning från regeringen i Juni 2018, fått i uppdrag att initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning inom sitt ansvarsområde. 17 nationella myndigheter och alla länen har redan utvecklat eller håller

---

<sup>1</sup> Se:

[https://www.regeringen.se/494483/contentassets/8c1f4fe980ec4fcb8448251acde6bd08/171816300\\_webb.pdf](https://www.regeringen.se/494483/contentassets/8c1f4fe980ec4fcb8448251acde6bd08/171816300_webb.pdf)

på att utveckla handlingsplaner, varav ett antal år 2018 fick i uppdrag av regeringen att skapa handlingsplaner eller att rapportera genomförandet av en existerande plan.

## **Steg A: Förbereda grunden för anpassning**

### **1 Samordnande strukturer**

Miljö- och energidepartementet har det övergripande ansvaret för policyutveckling i relation till klimatfrågor, inklusive uppföljning av arbetet med klimatanpassning genom det nationella expertrådet vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI). Anpassning skall integreras i existerande strukturer så långt möjligt och varje aktör är ansvarig för anpassning inom sitt ansvarsområde. Som ett resultat av den nationella anpassningsstrategin har regeringen gett Boverket i uppdrag att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön.

Myndighetsnätverket för klimatanpassning främjar både vertikalt och horisontellt samarbete och inkluderar de 21 länen, samt 19 nationella myndigheter. Det finns även ett antal nationella tematiska nätverk.

### **2 Intressenters deltagande i den politiska utvecklingen**

Intressenter är involverade i utvecklingen av handlingsplaner på läns-, sektor- och kommunnivå. När "Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat", samt andra underlag som legat till grund för den nationella anpassningsstrategin, utvecklades konsulterades ett stort antal intressenter.

Det utbyts information om klimatanpassning med andra nordiska länder och Sverige deltar aktivt i BaltApat, ett projekt som tagit fram en klimatanpassningsstrategi för Östersjöregionen. Sverige har initierat samarbetet kring klimatanpassning i Arktiska rådet och Branetssamarbetet.

## **Steg B: Bedömning av klimatrisker och -sårbarhet**

### **3 Klimatförändring nu och i framtiden**

SMHIs Rossby Centre samlar klimatdata och har utvecklat klimatscenario fram till år 2100. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap upprätthåller en databas över naturkatastrofer och Sveriges geotekniska institut har utvecklat kartor och stödmaterial kring klimatrisker. Klimatanpassningsportalen har omfattande information om potentiella konsekvenser av klimatförändring.

Många av anpassningsplanerna på sektor- eller länsnivå inkluderar risk- och sårbarhetsanalyser. Gränsöverskridande risker tas i beaktande men största delen av det gränsöverskridande samarbetet verkar inte ha nått en mer konkret fas när det kommer till risker.

### **4 Kunskapsluckor**

År 2017 gav regeringen Formas, Forskningsråd för hållbar utveckling, i uppdrag att etablera ett tioårigt nationellt forskningsprogram fokuserat på klimat och ett forskningsprogram fokuserat på hållbar urban utveckling. Båda dessa program innehåller element av klimatanpassning. Det finns också andra institutioner som finansierar forskning som rör klimatanpassning.

Identifierade kunskapsluckor används för att prioritera offentlig finansiering till forskning som rör klimatpåverkan, -sårbarhet och anpassning. Dessa kunskapsluckor identifieras dock inte systematiskt.

## **5 Kunskapsöverföring**

Rosby Centre samlar, utvecklar och sprider information om klimätförändring genom bland annat publikationer, seminarier, föreläsningar, filmer och utbildningsmaterial. Också andra myndigheter arbetar med kapacitetsuppbyggnad och med att sprida information.

Centret driver en portal för klimatänpassning som stöder alla de som jobbar med anpassningsfrågor. Portalen har omfattande och aktuell information om alla aspekter av klimatänpassning.

### **Steg C: Indetifiering av anpassningsalternativ**

## **6 Indetifiering av anpassningsalternativ**

Rapporten "Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat" indentifierar både klimatrisker och motsvarande anpassningsåtgärder för att minska sårbarheten i ett stort antal av sektorerna.

Anpassningsalternativ i läns- och sektorsplanerna bestäms och prioriteras på basis av samråd med experter och intressenter.

I Sveriges ramverk för katastrofriskreducering ingår arbete i forum för krisberedskap, vilka koordineras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Alla länen och kommunerna måste göra risk- och sårbarhetsanalyser som inkluderar klimatänpassning.

## **7 Identifierad och allokerad finansiering**

Regeringen föreslår SEK 461 miljoner offentliga medel för klimatänpassning samt klimättjänster, kapacitetsuppbyggnad, Rosby Centre och portalen för klimatänpassning för år 2018-2020. De här resurserna kommer också användas av ett antal myndigheter för att utveckla kunskap om klimatänpassning. Det finns en separat finansiell allokering för att förhindra eller förminska de negativa konsekvenserna av naturkatastrofer.

### **Steg D: Verkställande av anpassningsåtgärder**

## **8 Integrering av anpassning i planeringsprocesser**

I alla miljöbedömningar skall verksamhetens utsatthet och sårbarhet för klimätförändringar tas i beaktande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap sprider information om klimatrisker och hur klimatprojektioner kan integreras i katastrofriskförvaltningsplaner.

Nya byggnader måste byggas på land som passar för ändamålet och risken för översvämningar, olyckor och erosion måste tas i beaktande. Regeringen har gett Boverket i uppdrag att samordna det nationella klimatänpassningsarbetet för den byggda miljön.

Nyliga lagförändringar förstärker klimatänpassningsarbetet i kommunerna genom att ställa krav på att kommunerna i översiktsplanen ger sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av klimatrelaterade händelser.

Svensk försäkring, branschorganisationen för försäkringsbolag, är aktiv kring klimatanpassning. Skador från naturkatastrofer ingår vanligtvis i försäkringsbolagens regelbundna produkter. Detta innebär dock att den del av premien som är relaterad till skador som orsakas av naturkatastrofer är svår att särskilja.

## **9 Verkställande av anpassningsåtgärder**

Anpassningshandlingsplaner har utvecklats för alla länen och ett antal nationella myndigheter, den verkställande verksamheten har påbörjats men varierat mycket.

Klimatanpassning tas mer och mer i beaktande i planeringsprocesser, men mycket arbete behöver ännu göras för att uppmuntra till åtgärder i kommunerna. Ansvaret för klimatanpassning är uppdelat mellan många olika nivåer och samordningen och ansvarsfördelningen kunde vara klarare definierad.

Medan det finns material med anvisningar för anpassningsåtgärder finns det inga officiella riktlinjer för större projekt.

Engagemanget från intressenter är starkt, med många ideella organisationer och sammanslutningar som aktivt deltar i verkställandet av anpassningsåtgärder.

## **Steg E: Uppföljning och utvärdering av klimatanpassningsåtgärder**

### **10 Uppföljning och rapportering**

I den nationella anpassningsstrategin presenteras en femårig policycykel med lämpliga uppföljnings- och rapporteringsmekanismer som skall utvecklas för detta ändamål. Tidigare har uppföljningen och rapporteringen bestått av rapporter till regeringen från alla länen och relevanta myndigheter. De här rapporterna publiceras på klimatanpassningsportalen. Klimatanpassningsåtgärder har också utvärderats på nationell nivå.

Svensk försäkring och IVL Svenska Miljöinstitut har för åren 2015, 2016 och 2017 publicerat rapporter om anpassningsarbetet på kommunal nivå. I utvärderingen har man använt sig av strukturen i EU:s anpassningsstrategi.

### **11 Utvärdering**

Den femåriga policycykeln initieras av en sårbarhetsanalys, som följs av uppföljning och utvärdering av strategin och förslag angående revidering av strategin. En reviderad strategi ska presenteras år 2023. Regeringen har beslutat, i linje med den nationella klimatanpassningsstrategin, att inrätta ett nationellt expertråd för klimatanpassning under SMHI. Expertrådet kommer ha i uppdrag att följa upp och utvärdera arbetet med klimatanpassning, samt att ta fram underlag för inriktningen av det nationella arbetet för klimatanpassning inför revideringen av den nationella strategin. De exakta mekanismerna för utvärdering och revidering har ännu inte slagits fast och deltagandet av intressenter i processerna är inte ännu garanterad.